

ЗАКОН

О ОПТИЧКИМ ДИСКОВИМА

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се услови за производњу оптичких дискова и производних делова, увоз и извоз производних делова и опреме која се користи за производњу оптичких дискова, као и комерцијално умножавање, увоз, извоз и промет оптичких дискова.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *оптички диск* је сваки медиј који се користи за електронско складиштење података у дигиталном облику, који се могу записати и читати помоћу оптичког механизма за скенирање користећи извор светлости високе густине, као што је ласерски зрак, без обзира на формат диска;

2) *производни део (stamper)* је компонента калупа која садржи податке у дигиталном облику, намењена за обликовање оптичких дискова, или било која направа која садржи податке од којих се производни део (stamper) може произвести путем галванизације;

3) *glass master* је диск израђен од стакла или полимера, који садржи податке у дигиталном облику, на основу кога се израђује производни део (stamper);

4) *производна опрема* су машине, уређаји, опрема за израду glass мастера, као и свака друга опрема, која се користи или се може користити за производњу оптичких дискова или производних делова (stamper);

5) *опрема за израду мастера* су машине, уређаји или направе које се састоје од процесора сигнала и уређаја за снимање ласерским зраком или било ког другог уређаја који се може користити за снимање података на мастер или директно на производни део (stamper);

6) *производња* је израда оптичких дискова као и израда, односно обрађивање производних делова (stamper);

7) *произвођачки код* је LBR SID код којим се идентификује ласер бим рекордер на којем је направљен производни део (stamper) и Mould SID код, којим се идентификује калуп на којем је извршено умножавање оптичких дискова, који издаје Завод за интелектуалну својину (у даљем тексту: Завод) и који служи за идентификацију произвођача оптичких дискова или производних делова (stamper), који су заједнички развили ИФПИ - Међународна федерација дискографске индустрије (IFPI- International Federation of Phonograph Industry) и Филипс Интернешнл Б.В. (Philips International B.V.);

8) *лиценца за производњу* је исправа којом се одобрава производња оптичких дискова и/или производних делова (stamper);

9) *лиценциране просторије* су објекти који су наведени у лиценци за производњу у којима се обавља производња оптичких дискова и/или производња производних делова (stamper);

10) *носилац лиценце* је правно лице или предузетник коме је издата лиценца за производњу оптичких дискова и/или производних делова (stamper);

11) *лице* је правно лице или предузетник;

12) *промет оптичких дискова* јесте продаја, изнајмљивање, давање у закуп и размена оптичких дискова;

13) *комерцијално умножавање оптичких дискова* је снимање материјала заштићеног ауторским правом или сродним правима са постојећих носача на оптичке дискове, у циљу њиховог стављања у промет или њиховог извоза.

Услови за производњу оптичких дискова и/или производних делова (stamper)

Члан 3.

Производњу оптичких дискова и/или производњу производних делова (stamper) може да обавља само лице којем је додељен произвођачки код и које има лиценцу за производњу.

Производња из става 1. овог члана може да се обавља искључиво у лиценцираним просторијама, у складу са овим законом.

Произвођачки код

Члан 4.

Произвођачки код додељује Завод и уписује га у Регистар додељених произвођачких кодова и издатих лиценци.

Произвођачки код, на писани захтев подносиоца, додељује се у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Регистар додељених произвођачких кодова и издатих лиценци води се у електронском облику.

Захтев из става 2. овог члана нарочито садржи податке о:

- 1) подносиоцу захтева;
- 2) одговорним лицима подносиоца захтева;
- 3) просторијама у којима ће се обављати производња;
- 4) друге прописане податке.

Садржину и начин вођења Регистра додељених произвођачких кодова и издатих лиценци ближе прописује министар надлежан за послове науке (у даљем тексту: министар).

Лиценца за производњу

Члан 5.

Лиценцу за производњу (у даљем тексту: лиценца) издаје Завод решењем, у складу са законом, на основу писаног захтева лица које је

прибавило произвођачки код и које намерава да се бави производњом оптичких дискова и/или производних делова (stamper).

Решење о издавању лиценце је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Издата лиценца је непреносива.

Издате лиценце Завод уписује у Регистар додељених произвођачких кодова и издатих лиценци.

Услови за издавање лиценце

Члан 6.

Лиценца се издаје лицу које:

- 1) је регистровано за обављање делатности за коју се лиценца тражи;
- 2) поседује одговарајући произвођачки код;
- 3) поседује просторије у којима ће се обављати производња оптичких дискова и/или производних делова (stamper);
- 4) у периоду од пет година пре подношења захтева, није било правноснажно осуђено за привредни преступ, односно да његов директор или друго одговорно лице, у периоду од пет године пре подношења захтева за издавање лиценце, није било правноснажно осуђено за кривично дело којим се повређује право интелектуалне својине које га чини недостојним вршења делатности производње оптичких дискова и производних делова (stamper), да се против наведених лица не води поступак за било које од ових дела и да није на снази мера којом им је забрањено обављање делатности за коју се тражи лиценца.

Садржина захтева за издавање лиценце

Члан 7.

Захтев за издавање лиценце садржи податке о подносиоцу захтева.

Уз захтев из става 1. овог члана подносе се докази којима се потврђује испуњеност услова из члана 6. овог закона.

Министар ближе прописује садржину захтева из става 1. овог члана, као и доказе из става 2. овог члана.

Рок за издавање лиценце

Члан 8.

Лиценца се издаје у року од 15 дана од дана подношења уредног захтева.

Уредан захтев за издавање лиценце, у смислу става 1. овог члана, јесте захтев који садржи податке и доказе из члана 7. овог закона.

Ако захтев није уредан, Завод у писаној форми, уз навођење разлога, подносиоцу захтева доставља позив да захтев допуни у року који Завод одреди а који не може бити дужи од 30 дана од дана пријема позива.

Ако у остављеном року подносилац захтева не допуни захтев, Завод закључком одбацује захтев.

Одбијање издавања лиценце

Члан 9.

Захтев за издавање лиценце одбија се ако:

- 1) подносилац захтева није регистрован за обављање делатности за коју се лиценца тражи;
- 2) подносилац захтева нема одговарајући произвођачки код;
- 3) подносилац захтева не поседује одговарајуће просторије у којима се обавља производња оптичких дискова и/или производних делова;
- 4) је подносилац захтева био правноснажно осуђен за привредни преступ, односно ако је директор или друго одговорно лице подносиоца захтева било правноснажно осуђено за кривично дело повреде права интелектуалне својине које га чини недостојним вршења делатности производње оптичких дискова и производних делова (stamper), у периоду од пет година пре подношења захтева;
- 5) се у тренутку доношења одлуке о захтеву за издавање лиценце, против подносиоца захтева, директора или другог одговорног лица подносиоца захтева води поступак за дело из тачке 4) овог става, до правноснажног окончања поступка;
- 6) је у тренутку доношења одлуке о захтеву за издавање лиценце, на снази мера којом се забрањује подносиоцу захтева, директору или другом одговорном лицу подносиоца захтева, за обављање делатности за коју се тражи лиценца.

Решење којим се одбија издавање лиценце из разлога наведених у ставу 1. овог члана Завод доноси у року од 15 дана од дана подношења уредног захтева из члана 7. овог закона.

Решење из става 2. овог члана је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Садржина и рок важења лиценце

Члан 10.

Лиценца садржи нарочито:

- 1) податке о носиоцу лиценце;
- 2) податке о лиценцираним просторијама;
- 3) податке о делатности за чије обављање се лиценца издаје - производња оптичких дискова и/или производних делова (stamper);
- 4) друге прописане податке.

Лиценца се издаје са роком важења од две године од дана доношења решења о издавању лиценце, с тим да се може продужавати неограничен број пута, на начин и под условима прописаним овим законом.

Министар ближе прописује изглед и садржину лиценце из става 1. овог члана.

Продужење важења лиценце

Члан 11.

Продужење важења лиценце врши се на основу писаног захтев који Заводу подноси носилац лиценце најраније 60, а најкасније 30 дана пре истека рока важења лиценце.

Уредан захтев за продужење важења лиценце је захтев који је поднет у року из става 1. овог члана, који садржи податке из члана 6. овог закона, као и податак о броју лиценце чије се продужење важења тражи.

У погледу садржине захтева, рока за доношење решења о продужењу, односно решења о одбијању продужења важења лиценце сходно се примењују одредбе чл. 7, 8. и 9. овог закона.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Обавезе носиоца лиценце

Члан 12.

Носилац лиценце дужан је да:

1) на видном месту, у свакој лиценцираној просторији истакне копију лиценце, а оригинал лиценце да истакне у канцеларији одговорног лица;

2) примени додељене произвођачке кодове на све оптичке дискове и/или производне делове (stamper);

3) у писаној форми обавести Завод о свакој промени података из члана 6. овог закона који су од значаја за издавање лиценце, најкасније 15 дана од дана настанка промене;

4) с обзиром на околности случаја предузме разумне мере како би утврдио да је наручилац оптичких дискова и/или производних делова (stamper) овлашћен да на нарученим оптичким дисковима или производним деловима (stamper) репродукује материјал заштићен ауторским или сродним правом, а нарочито да од наручиоца захтева да:

(1) достави податке о носиоцу права на материјал који је предмет репродукције на нарученим оптичким дисковима и/или производним деловима (stamper) или њиховом паковању,

(2) достави доказ да је овлашћен да репродукује такав материјал на оптичким дисковима и/или производним деловима (stamper), у погледу количине и врсте, временског и територијалног важења овлашћења издатог од стране изворног носиоца права,

(3) обезбеди податке о садржини материјала који је предмет репродукције и проверу тих података упоређивањем са достављеним материјалом;

5) води евиденцију о количини, садржају и серији производње оптичких дискова, чува доказе и податке из става 1. тачка 4) овог члана и чува примерке оптичких дискова и/или производних делова (stamper) у складу са овим законом.

Ако околности случаја доводе у сумњу постојање или обим овлашћења за репродуковање материјала на оптичким дисковима и/или производним

деловима (stamper), носилац лиценце мора да изврши додатну проверу података добијених од наручиоца.

Одредбе става 1. тачка 4) и став 2. овог члана не примењују се на производњу празних оптичких дискова.

Привремено одузимање лиценце

Члан 13.

Завод, по службеној дужности, решењем привремено одузима лиценцу најдуже до правноснажног окончања поступака, ако је:

1) против носиоца лиценце покренут поступак за привредни преступ, односно ако је против одговорног лица носиоца лиценце покренут поступак за кривично дело повреде права интелектуалне својине које га чини недостојним вршења делатности производње оптичких дискова;

2) покренут поступак против правног лица за привредни преступ, односно против физичког лица за кривично дело за повреду права интелектуалне својине које га чини недостојним вршења делатности производње оптичких дискова, ако је повреда учињена у лиценцираним просторијама.

Орган који је покренуо поступак из става 1. овог члана дужан је да о томе, без одлагања, у писаној форми обавести Завод.

Решење о привременом одузимању лиценце је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Трајно одузимање лиценце

Члан 14.

Завод, по службеној дужности, решењем трајно одузима лиценцу ако је:

1) носилац лиценце правноснажно осуђен за привредни преступ, односно ако је одговорно лице носиоца лиценце правноснажно осуђено за кривично дело повреде права интелектуалне својине које га чини недостојним вршења делатности производње оптичких дискова;

2) правно лице правноснажно осуђено за привредни преступ, односно ако је физичко лице правоснажно осуђено за кривично дело повреде права интелектуалне својине које га чини недостојним вршења делатности производње оптичких дискова, а које је извршено у лиценцираним просторијама.

Орган који је донео одлуке из става 1. овог члана дужан је да о томе, без одлагања, у писаној форми обавести Завод.

Решење о трајном одузимању лиценце је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Укидање лиценце

Члан 15.

Завод може решењем да укине лиценцу.

Решење о укидању лиценце доноси се на захтев носиоца лиценце или по службеној дужности, ако Завод утврди да је носилац лиценце трајно престао

да обавља делатност производње оптичких дискова и/или производних делова (stamper).

Решење о укидању лиценце је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Евиденција оптичких дискова

Члан 16.

Носилац лиценце дужан је да води евиденцију произведених оптичких дискова, да чува узорке произведених оптичких дискова и/или производних делова (stamper) и да чува доказе и податке из члана 12. став 1. тачка 4) овог закона у року од пет година и да их на захтев стави на увид тржишном инспектору, овлашћеном царинском службенику и овлашћеном лицу министарства надлежног за унутрашње послове, а по писменом захтеву, Заводу и овлашћеном представнику организације за колективно остваривање ауторског и сродних права (у даљем тексту: организација).

Узорци из става 1. овог члана су:

- 1) примерак произведеног оптичког диска;
- 2) садржина производног дела (stamper), у форми која омогућава увид у ту садржину.

Министар ближе прописује садржину и начин вођења евиденције оптичких дискова.

Обавеза обележавања производа

Члан 17.

Носилац лиценце мора оптички диск са снимљеним садржајем и/или производни део (stamper) да обележи одговарајућим произвођачким кодом који је наведен у лиценци.

Увоз и извоз оптичких дискова, производних делова (stamper) и производне опреме

Члан 18.

Увоз, односно извоз оптичких дискова, производних делова (stamper) и производне опреме, може да врши лице које је регистровано у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката.

Физичко лице може слободно да врши увоз, односно извоз оптичких дискова за сопствене, некомерцијалне, потребе, под условом да се оптички дискови налазе у личном пртљагу путника или да су послати у малој пошиљци.

Сарадња надлежног царинског органа и тржишне инспекције

Члан 19.

Надлежни царински орган дужан је да првог радног дана у месецу достави тржишној инспекцији податке о лицима која су извршила увоз из члана 18. овог закона и податке о увозу извршеном у току претходног месеца.

Тржишна инспекција мора да изврши надзор над прометом увезене робе из члана 18. овог закона најкасније у року од 60 дана од дана пријема података из става 1. овог члана.

Оптички дискови са снимљеним садржајем и производни делови (stamper) који се извозе морају да буду обележени произвођачким кодом о чему се прилаже доказ.

Надлежан царински орган врши контролу испуњености услова из става 3. овог члана.

Забрана стављања лажног произвођачког кода

Члан 20.

Забрањено је стављање лажног произвођачког кода, односно неовлашћено стављање произвођачког кода или сличне ознаке на оптичке дискове и/или производне делове (stamper), као и израда, складиштење или коришћење средстава чија је превасходна намена стављање лажног произвођачког кода.

Забрана складиштења и коришћења неприлагођене опреме

Члан 21.

Забрањено је складиштење и/или коришћење производне опреме и производног дела (stamper), који нису прилагођени за стављање одговарајућег произвођачког кода у складу са овим законом.

Забрањена је производња, преправка или држање калупа, односно производног дела (stamper) за производњу оптичких дискова који је погодан за стављање лажног произвођачког кода или сличне ознаке на оптички диск.

У смислу ст. 1. и 2. овог члана носилац лиценце сматраће се држаоцем производне опреме и/или производног дела (stamper), односно калупа за производњу оптичких дискова пронађених у лиценцираним просторијама.

Забрањено је коришћење средстава или опреме којом се произвођачки кодови уништавају или чине нејасним.

Забрана промета необележених производа

Члан 22.

Забрањено је стављање у промет оптичких дискова и/или производних делова (stamper) са снимљеним садржајем који нису обележени одговарајућим произвођачким кодом.

Забрањено је стављање у промет оптичких дискова и/или производних делова на којима је произвођачки код уништен или нејасан.

Права и дужности тржишне инспекције

Члан 23.

Инспекцијски надзора над спровођењем овог закона врши тржишна инспекција.

У оквиру инспекцијског надзора тржишна инспекција има право и дужност да:

- 1) прегледа лиценциране просторије и изврши контролу делатности која се у њима обавља;
- 2) прегледа издату лиценцу;

3) прегледа оптичке дискове, производне делове (stamper), производну опрему и сировине за производњу оптичких дискова и изврши њихов попис;

4) прегледа евиденције, пословне књиге, уговоре и друге исправе, као и доказе о праву репродуковања, односно снимања материјала заштићеног ауторским или сродним правом на оптичким дисковима или производним деловима (stamper);

5) проверава и утврђује да ли су производни делови (stamper), односно калупи, укључујући и резервне производне делове (stamper) и калупе и производна опрема прилагођени за стављање произвођачких кодова садржаних у лиценци;

6) проверава и утврђује да ли су оптички дискови и производни делови (stamper) обележени одговарајућим произвођачким кодом;

7) проверава да ли се воде евиденције прописане овим законом;

8) привремено задржи, до одлуке суда, оптичке дискове, производне делове (stamper), сировину или опрему за производњу, односно умножавање оптичких дискова, ако изрази сумњу да је учињена повреда овог закона која је прописана као прекршај или повреда другог закона која је прописана као привредни преступ или кривично дело повреде права интелектуалне својине и да о томе обавесте носиоца права интелектуалне својине, односно организацију;

9) узме одређени број узорака оптичких дискова, односно производних делова (stamper) потребних за доказивање у поступку пред надлежним судом;

10) решењем нареди уништавање одузетих оптичких дискова, односно производних делова (stamper) када и поред предузетих активности за проналажење власника, њихов власник, односно држалац остане непознат;

11) узме узорке оптичких дискова ради провере и слања података међународним организацијама за заштиту права интелектуалне својине;

Решење из става 1. тачка 10) овог члана је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Одредбе става 1. овог члана сходно се примењују и на друге просторије и превозна средства када постоји основана сумња да је у њима учињена или је у току повреда овог закона, или одредаба другог закона којим се штити право интелектуалне својине.

Казнене одредбе

Члан 24.

Новчаном казном у износу од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се правно лице које:

1) производи, складишти, ставља у промет, увози и/или извози оптичке дискове, односно производне делове (stamper), супротно одредбама овог закона (чл. 3, 17, 18. ст. 1, 20, 21. и 22.);

2) не поштује обавезе обележавања, чувања и вођења евиденције прописане овим законом (члан 12. ст. 1. тачка 5.).

За радње из става 1. овог члана Закона казниће се за прекршај новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара и предузетник.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и физичко лице или одговорно лице новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Предмети извршења прекршаја и предмети који су били употребљени за извршење прекршаја из ст. 1-3. овог члана одузимају се, а предмети извршења прекршаја уништавају се.

Пресуда којом је учиниоцу изречена казна за прекршај из ст. 1-3. овог члана јавно се објављује.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 25.

Подзаконски акти за спровођење овог закона биће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу закона.

Члан 26.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се истеком шестог месеца од дана ступања на снагу.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије, према којој Република Србија уређује и обезбеђује систем обављања појединих привредних и других делатности.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Све земље које су после првог јануара 1995. године приступале Светској трговинској организацији (СТО), у складу са одредбама Споразума о трговинским аспектима права интелектуалне својине (у даљем тексту: ТРИПС Споразум) биле су изложене ригорозној провери и анализи законодавства које се односи на заштиту интелектуалне својине, као и практичној примени тих закона. Република Србија је у периоду од 2002. до 2005. године водила поступак приступања СТО као део СРЈ и касније СЦГ, а од 2005. године то чини самостално. У току тог поступка, на инсистирање више чланица СТО, а пре свега САД и ЕУ, Република Србија је дала изјаву да ће донети Закон о оптичким дисковима и на тај начин правно уредити питање производње, комерцијалног умножавања, промета, увоза и извоза оптичких дискова и опреме за њихову производњу и репродуковање. Доношење таквог закона је неопходно првенствено због чињенице да се у Србији као средство за нелегално комерцијално умножавање ауторских дела и предмета сродних права (музика, филм, софтвер) најчешће користе управо оптички дискови, па се доношењем оваквог закона ствара правни основ да се такво противправно понашање санкционише и онемогући. Истовремено, доношењем овог закона се излази у сусрет више пута понављаном захтеву чланица СТО, па се може рећи и да се његовим усвајањем испуњава и један од услова неопходних за пуноправно чланство Републике Србије у СТО.

Дакле, уз испуњавање формалне обавезе на коју је Република Србија пристала везано за стицање статуса кандидата за чланство у ЕУ, примена овог закона ће значајно допринети успостављању правне сигурности у овој области и смањењу обима пиратерије, као и спречавању „сиве“ нелегалне производње оптичких дискова, чиме се онемогућава и избегавање плаћања дажбина које представљају јавни приход. Општепознато је да је оптички диск код нас још увек најраширенији медиј који се користи за неовлашћено умножавање музичких, филмских, софтверских и мултимедијалних ауторских дела. Неспорно је да ће се прописивањем кодова на оптичким медијима и омотима, надлежним контролним, односно инспекцијским органима знатно олакшати препознавање неовлашћено умножених оптичких дискова, а такође и разликовање легалних од пиратских производа. Коначно, законским регулисањем ове области стварају се неопходне претпоставке за ефикаснију заштиту домаћег културног и интелектуалног стваралаштва, те повећава могућности за отварање нових радних места, као и за извоз производа домаћег интелектуалног стваралаштва на светско тржиште.

Указујемо да већина држава СТО нема овакав закон стога што су све бивше чланице ГАТТА постале чланице СТО 1. јануара 1995. године, а то на основу одговарајуће изјаве и потписивањем одговарајућих докумената, без посебне процедуре у процесу приступања. Први закон о оптичким дисковима је 1998. године донео Хонг Конг, од када се доношење такве врсте закона захтева од држава које приступају СТО, а за које чланице СТО сматрају да проблем пиратерије није сузбијен у довољној мери.

У изради овог закона консултована су решења одговарајућих закона Хонг Конга, Филипина, Украјине и Црне Горе, препоруке Сталног комитета за спровођење права Светске организације за интелектуалну својину, као и искуства Велике Британије, САД и Немачке у спречавању пиратерије.

У делу закона који се односи на спровођење, законска решења су усклађена са одговарајућим одредбама Споразума ТРИПС и Директиве ЕУ о спровођењу права интелектуалне својине.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. Овим чланом одређен је предмет закона. У Републици Србији никада није постојао нити легални нити нелегални произвођач празних оптичких дискова (на који се накнадно може снимити неки садржај), који представљају највећи потенцијални извор пиратских дискова, јер таква производња није исплатива. Празни оптички дискови се легално увозе, а управо због ниске малопродајне цене готово да не постоје покушаји њиховог кријумчарења. Такође, контрола сировина од којих се праве оптички дискови (оптички поликарбонат) била би могућа само увођењем режима дозвола за увоз, што би било супротно важећим прописима о спољнотрговинском пословању, али и становишту СТО о максималној либеризацији спољнотрговинског пословања. Стога се овим законом и не регулише увоз сировине за производњу оптичких дискова (који би практично било могуће уредити само кроз увозне дозволе за сваку пластичарску радњу), већ да се, на начин примерен овој проблематици, прописују услови за производњу оптичких дискова са снимљеним садржајем, увоз и извоз производних делова и опреме која се користи за производњу оптичких дискова и њихово комерцијално умножавање и промет. У формулацији овог члана јасно је одвојена област производња оптичких дискова, са којом је уско повезан увоз делова и опреме која се користи за производњу, од умножавања оптичких дискова и њиховог увоза и извоза.

Члан 2. Овим чланом су одређена значења израза који се користе у овом закону. Наведени појмовник је од значаја за ефикасну и јасну могућност доследне примене овог закона у пракси, јер отклања могућност спора или недоумица око значења употребљених термина. Значење већине израза наведених у овом појмовнику одређено је на начин који је већ коришћен и познат, па се посебно образложење значења даје за само за два технолошки сложенија појма наведена у тачкама 1) и 7), а за појам наведен у тачки 11), због одступања од уобичајеног правног стандарда у значењу израза „лице”, и то:

- Тачка 1) садржи најопштије значење израза „оптички диск”, односно значење које обухвата све постојеће, али и потенцијалне будуће формате тог медија оптичких дискова. Наиме, први оптички диск технолошки развијен још крајем шездесетих година 20. века на тржишту се појавио 1982. године произведен и представљен као компакт диск (CD), а од тада константно се представљају нови оптички дискови, прво у CD, а затим у DVD форматима. Музичка индустрија тренутно највише користи Compact Disc (CD дискови се производе како би садржали унапред снимљену музику или податке, који се затим не могу мењати или избрисати са диска), Super Audio Compact Disc (SACD) и ређе Digital Video Disc (DVD дискови се производе тако да унапред садрже снимљену музику или податке који се накнадно не могу мењати, а основна разлика између њих и других врста је количина података која може да се чува), на тржишту се може пронаћи и Video Compact Disc (на VCD диску се налази и видео и аудио запис, најчешће запис о наступима уживо, видео споту, снимку ТВ програма и често се употребљавају за наношење видео записа, тј. филмова.), а друге индустрије користе оптичке дискове у облику CD-ROM-а (Read Only Memory). Дискови који омогућују снимање су нпр. Compact Disc

Recordable (CD-R дискови у време производње не садрже податке, већ се подаци на празне дискове накнадно снимају помоћу уређаја за снимање и једном када се сниме, подаци на диску не могу да се промене нити обришу), Compact Disc Rewritable (CD-RW дискови се производе празни, а подаци на њима се накнадно снимају помоћу уређаја за снимање, тако да подаци са ових дискова могу да се бришу и да се поново сниме) и Digital Versatile Disc Recordable (DVD-R дискови омогућују снимање података, који се након тога не могу мењати или избрисати), као Blue-Ray. Напред описана дефиниција појма оптичког диска односи се на све наведене, али и све потенцијалне будуће формате тог медија;

- Тачка 7) садржи прецизно одређење садржине појма произвођачког кода, а у смислу који SID кодове прихвата као врло висок степен заштите од фалсификата. Наиме, International Federation of the Phonographic Industry (IFPI) је у сарадњи са компанијом Philips Consumer Electronics направио код за препознавање извора (Source Identification Code) познат као SID код, који повећава сигурност оптичких медија и приликом мастеринга (израде „мастера“ као основног примерка оптичког диска) и приликом копирања тј. умножавања. Постоје две врсте SID кодова. Први је код ласерског зрака (Laser Beam Recorder или LBR SID код) који одређује производни погон (тј. уређај) који је произвео стампер (метални диск који на којем су садржане дигиталне информације које се током производње преносе на оптички диск). Када ласер бин рекордер начини стампер, такав стампер већ поседује све потребне информације које ће се касније, након његовог реплицирања, наћи у промету. Дакле, на стамперу се, у дигиталној форми, налази снимљена музика, филм, различити научни или забавни садржаји и тако даље. Други је код калупа (Mould Code), који одређује производни погон (тј. уређај) у којем је направљена копија диска. Након што је у ласер бин рекордеру направљен основни примерак оптичког диска, споменути стампер, процес производње оптичких дискова се наставља њиховим умножавањем. Умножавање оптичких дискова се врши на посебним уређајима на којима се налазе калупи за израду оптичких дискова. То и јесте основна намена SID кодова: да заинтересованом лицу пружи информације о томе где је фабрика у којој се налази ласер бин рекордер, а то значи где је направљен основни примерак оптичког диска, такозвани стампер, и где је фабрика у којој се налазе калупи у којима је оптички диск умножен. Предност овог програма је у томе што се за сваки диск који садржи SID код може одредити на којем месту је произведен или копиран, односно умножен.

До сада је био веома мали број случајева у којима су откривени фалсификовани SID кодови. Указујемо да CD-R, CD-RW, VCD, DVD и DVD-R дискови не садрже произвођачке кодове за препознавање, већ су обичано означени матичним бројевима који се налазе близу средишта диска и често садрже слова CD-R или комбинацију словних и бројних ознака (алфанумерички код), или чак информацију о садржају на диску. CD-R-ови нису обележени LBR кодовима јер нису подвргнути процесу мастеринга као CD-ови;

- Тачка 11) садржи специфично значење у коме се израз „лице“ употребљава у овом закону, а то тако да се, као пропис везан за учешће у промету, односи само на учеснике у промету, који према постојећем законодавству могу бити само правно лице, односно само оно физичко лице које је и предузетник.

Члан 3. Одредба овог члана у ставу 1. услове производње дискова или производних делова одређује кумулативно - наведеном делатношћу се може бавити само лице које има лиценцу за производњу и коме је додељен произвођачки код. Наведено ствара могућност за надзор над радом тих лица и

њиховом производњом. Досадашњи једини услов (регистрација за обављање делатности) сада је само претпоставка за обављање ове производње.

Члан 3. у ставу 2. утврђује да је у складу са прописима само она производња лица из става 1. која се обавља у лиценцираним просторијама.

Члан 4. Овим чланом је уређен поступак доделе произвођачког кода, овлашћење за доношење решења о додели произвођачког кода, вођење Регистра додељених произвођачких кодова и издатих лиценци, као и овлашћење министра надлежног за послове науке да ближе уреди садржину и начин вођења регистра од стране Завода за интелектуалну својину.

Члан 5. Овим чланом је уређен поступак за добијање лиценце за производњу оптичких дискова, упис издатих лиценци у регистар који води Завода за интелектуалну својину, као и непреносивост издатих лиценци. Наведени начин уписа додељене непреносиве лиценце умногме ће допринети остваривању потпуног увида, а тако и могућности контроле производње дискова или производних делова.

Члан 6. Овим чланом се утврђују услови за издавање лиценце лицу које жели да се бави производњом оптичких дискова. Услови за издавање лиценце се односе: на постојање регистрације за обављање те делатности, на поседовање произвођачког кода и одговарајућих просторија у којима би се производња оптичких дискова одвијала, као и на околност да се против лица и одговорних у том лицу нису правноснажно окончани, односно не воде специфичан кривични поступци.

Члан 7. Овим чланом се уређује садржина захтева за издавање лиценце, а у ставу 2. се министар надлежан за послове науке овлашћује да ближе уреди садржину захтева, односно податке и доказе који се уз захтев достављају.

Члан 8. Овај члан прописује рок у коме лиценца мора да се изда уколико је поднет уредан захтев, као и поступак по неуредном, односно захтеву који није допуњен ни у накнадно остављеном року. Закон одређује примерен, али и врло кратак рок у коме је Завод за интелектуалну својину обавезан да поступи по поднетом захтеву за лиценцу, и то 15 дана и за доношење решења поводом уредног захтева, и за позивање подносиоца да уреди поднети захтев. Истовремено, подносиоцу се оставља довољно времена, односно 30 дана да уреди захтев.

Члан 9. Овај члан утврђује услове под којима се досноси решење о одбијању захтева за издавање лиценце, те прописује коначност тог решења у управном поступку.

Члан 10. Овај члан утврђује неопходан садржај лиценце за производњу, рок од две године на који се лиценца, издаје, уз могућност неограниченог продужавања важења издате лиценце. Закон овлашћује министра надлежног за послове науке да ближе пропише изглед и садржај лиценце.

Члан 11. Овим чланом законани су рокови и поступак за продужење важења лиценце, као и могућност вођења управног спора у случају одбијања продужења важења лиценце.

Члан 12. Овим чланом су у ставу 1. законане обавезе носиоца лиценце у вези са производњом оптичких дискова. Од посебног значаја су обавезе и овлашћења носиоца лиценце законане у тачки 4), јер се њима омогућава да носилац лиценце предузме „разумне” мере (а таксативно су набројани примери таквих мера) ради, на чињеницама засноване уверености, да наручилац захтева за производњу одређеног оптичког диска са одређеним садржајем има овлашћење за репродуковање тог материјала на оптичким дисковима, било да

је у питању изворни носилац права, или лице које је овлашћено од изворног носиоца права. Истовремено, таква одредба не ослобађа од одговорности за валидност поднетог доказа подносиоца доказа из подтачки (1)-(3) тачке 4), која је одговорност независна од обавезе носиоца лиценце („мора да“) да изврши додатну проверу података добијених од наручиоца. Таква обавеза постоји онда када околности случаја налажу предузимање таквих мера, односно наводе на сумњу у обим или постојање овлашћења за репродуковање материјала на оптичким дисковима или производним деловима. Таква формулација норме, дакле, има у виду не само постојећу ситуацију, већ перципира и општу превентивну функцију поступања носиоца лиценце коме је коришћење контролних овлашћења укључено у одредбу о обавезама, па се очекује да ће и провера података из става 2. овог члана бити правило у сваком случају. Иако је процена околности сваког конкретног случаја (став 1. тачка 4) и став 2.) увек фактичко питање, сигурно је да ће се постојеће стање на тржишту оптичких дискова свакако само по себи представља ти део процене „околности случаја“ које ће указивати да ће носиоца лиценце на нивоу правила прибављати, односно проверавати доказе које је наручилац доставио.

Чланови 13-15. Овим члановима законани су случајеви и поступак за привремено одузимање лиценце (члан 13.), трајно одузимање лиценце (члан 14.) и укидање лиценце (члан 15).

Одузимање лиценце, привремено или трајно, обавља по службеној дужности орган који је издао лиценцу. Поступак се води *ex officio*, јер разлози за привремено или трајно одузимање лиценце претпостављају постојање кривичног дела или привредног преступа, или да је привредни преступ или кривично дело против права интелектуалне својине почињено у некој од лиценцираних просторија, чиме се у питање доводи савесност и достојност за професионално поштење носиоца лиценце.

Лиценца за производњу оптичких дискова не може да буде издата лицу које је компромитовано кршењем норми о заштити интелектуалне својине и чија је кривица потврђена правноснажном судском пресудом. Будући да је појам интелектуалне својине веома широк и да обухвата широк спектар различитих субјективних права, на пример, патент, жиг, индустријски дизајн и тако даље, поред услова да се ради о кршењу интелектуалне својине, Закон поставља и додатан услов: да је дело такве природе да подносиоца захтева за добијање лиценце за производњу оптичких дискова чини недостојним за обављање те делатности. Ту би, на пример, спадало кривично дело неовлашћеног умножавања туђег ауторског дела, из члана 199. Кривичног законика Републике Србије. Наиме, производња оптичких дискова у највећем броју случајева представља чин умножавања ауторских дела и предмета сродних права. Онај који је незаконито умножавао туђа ауторска дела или туђе фонограме (право произвођача фонограма на произведени фонограм је право сродно ауторском праву), а чија је кривица потврђена правноснажном судском одлуком, не може касније од државе да добије дозволу да ту исту делатност настави да обавља као легалан - лиценциран у складу са законом. Против решења о привременом одузимању лиценце је вођење управног спора допуштено стога што су разлози за (привремено) одузимање лиценце неправноснажно постојање привредног преступа или кривичног дела. За наступање правноснажности је везан и рок привременог одузимања лиценце.

Укидање лиценце врши се по захтеву носиоца лиценце, или по службеној дужности када орган који је издао лиценцу утврди да је носилац лиценце престао да обавља своју делатност. С обзиром да је у овим случајевима могуће да се одлука заснива на погрешно утврђеним чињеницама, као правни лек предвиђена је могућност вођења управног спора.

Члан 16. Овим чланом законана је као законска обавеза носиоца лиценце да води евиденцију произведених оптичких дискова и да чува узорке произведених оптичких дискова и производних делова, као и да их стави на увид овлашћеним органима по усменом захтеву, а Заводу за интелектуалну својину и овлашћеном представнику организације за колективно остваривање права произвођача фонограма када то од њега писмено захтевају. Као период обавезног чувања одређен је временски период од пет године, као примерено време у коме може настати потреба за вршењем увида у податке тих евиденција, а разлози за остављање могућности вршења ретроактивне контроле произведених оптичких дискова и производних делова није потребно посебно образлагати. Ставом 2. одређује се појам узорака, а ставом 3. је дато овлашћење министру надлежном за послове науке да пропише ће садржај и начин вођења евиденције.

Члан 17. Овим чланом законана је обавеза носиоца лиценце да сваки произведени оптички диск или производни део обележи додељеним произвођачким кодом. На тај начин се омогућава контрола на тржишту јер ће се знати ко је произвео било који оптички диск или производни део.

Члан 18. Овај члан у ставу 1. потврђује увозно-извозни режим идентичан постојећем - увоз односно извоз оптичких дискова и производних делова и опреме за производњу може да врши свако лице које је регистровано у складу са прописима којима се уређује регистрација привредних субјеката. Други став садржи норму у изричитој сагласности са чланом 60. ТРИПС Споразума, дозвољавајући тзв. „de minimis” слободан увозно-извозни режим оптичких дискова за личне потребе физичких лица.

Члан 19. Одредба става 1. овог члана прописује обавезу надлежног царинског органа да сваког првог радног дана у месецу достави тржишној инспекцији релевантне податке о лицима и увозу оптичких дискова, производних делова или производне опреме извршеном у претходном месецу. Истовремено, одредба става 2. предвиђа обавезу тржишне инспекције да, најкасније у року од 60 дана од дана пријема релевантних података од царинског органа, изврши надзор (контролу) над прометом увезених оптичких дискова, производних делова или производном опремом. Примена одредба овог члана ће омогућити континуирано праћење увоза оптичких дискова, производних делова и производне опреме, који се посебно евидентирају од стране царина приликом преласка границе, а затим се контрола над том увезеном робом у кретању на унутрашњем тржишту врши као законска обавеза инспекцијских органа. Одредбом става 3. је законано обавеза обележавања произвођачким кодом оптичких дискова са снимљеним садржајем и производних делова који се извозе, а став 4. прописује обавезу надлежног царинског органа да контролише да ли је извршено обележавање из претходног става. На наведени начин, успостављени су механизми контроле увоза и извоза оптичких дискова, производних делова и опреме за производњу, као и надзора над њиховим произвођачима.

Чланови 20-22. Одредбе ових чланова прописују: забрану стављања лажног произвођачког кода (или неовлашћено стављање произвођачког кода или сличног знака на оптичке дискове) или производне делове, као и израда, складиштење или коришћење средстава чија је превасходна намена стављање лажног произвођачког кода (члан 20); забрану складиштења и коришћења производне опреме и производног дела који није прилагођен за стављање одговарајућег произвођачког кода, као и производња преправка или држање калупа који је погодан за стављање лажног произвођачког кода, или сличне ознаке, на оптички диск, чиме се практично онемогућава законито поседовање и држање средстава која служе за фалсификовање произвођачког кода и

забрањује коришћења било каквих средстава или опреме којом се произвођачки кодови уништавају или чине нејасним. Новоуведена врста објективне одговорности за носиоца лиценце уводи се ако се неки од забрањених предмета нађе у лиценцираним просторијама (члан 21.); забрану стављања у промет оптичких дискова или производних делова који нису обележени одговарајућим произвођачким кодом, што ће допринети да се на тржишту лако препознају оригинални и легални оптички дискови са снимљеним садржајем, јер ће само они бити обележени произвођачким кодом, док тзв. пиратски дискови неће. Кршењем одредби овог закона сматраће се и стављање у промет оптичких дискова и/или произвођачких делова на којима је произвођачки код уништен или нејасан.

Члан 23. Овом одредбом прецизирана је надлежност, односно права и обавезе тржишне инспекције у погледу контроле – инспекцијског надзора над производњом оптичких дискова и производних делова, те предвиђена могућност доношења решења о уништењу одузетих предмета пекршаја непознатог власника, односно држаоца. Став 3. овог члана прописује сходну примену одредби овог члана и на друге просторије и превозна средства у односу на које постоји основана сумња везана за понашања супротна одредбама овог закона.

Члан 24. Овај члан садржи казнене одредбе за непоштовање забрана наведених у чл. 20-22, као и за поступања супротно чл. 3, 12. став 1. тачка 5 и чл. 17 и 18. став 1. Противправно поступање је предвиђено као прекршај, а распони казни су одређени у складу са одредбама одговарајућих закона, као и заштитне мере одузимање и уништење предмета који су били предмети извршења прекршаја, док став 5. тог члана прописује јавно објављивање пресуде.

Чл. 25. и 26. садрже одребе које утврђују период у коме се доносе подзаконски акти за спровођење овог закона, те уређује ступање на снагу, односно примена закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

Примена овог закона неће изискивати додатна финансијска средства.